



FACTSHEET ONGEVALLEN 2022

DIERHOUDERIJ

In deze factsheet hebben we ongevallenstatistieken voor de sector dierhouderij op een rij gezet. We maken gebruik van de volgende bronnen:

- Dodelijke ongevallen (registratie Stigas)
- Ongevalsonderzoeken Stigas (registratie Stigas)
- Verzuim (registratie Stigas/Sazas)

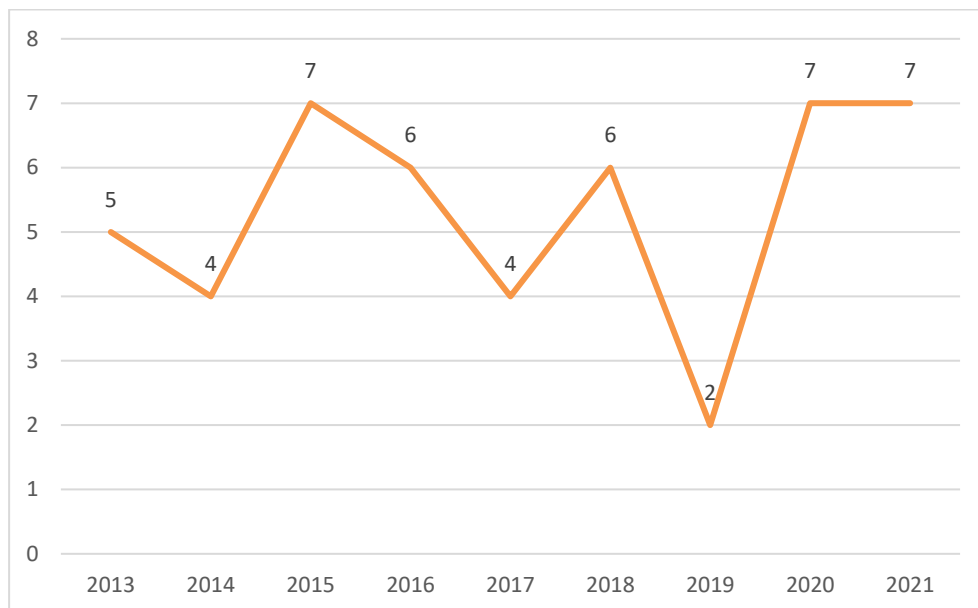
Een nadere toelichting op de bronnen staat op de laatste pagina.

Samenvatting

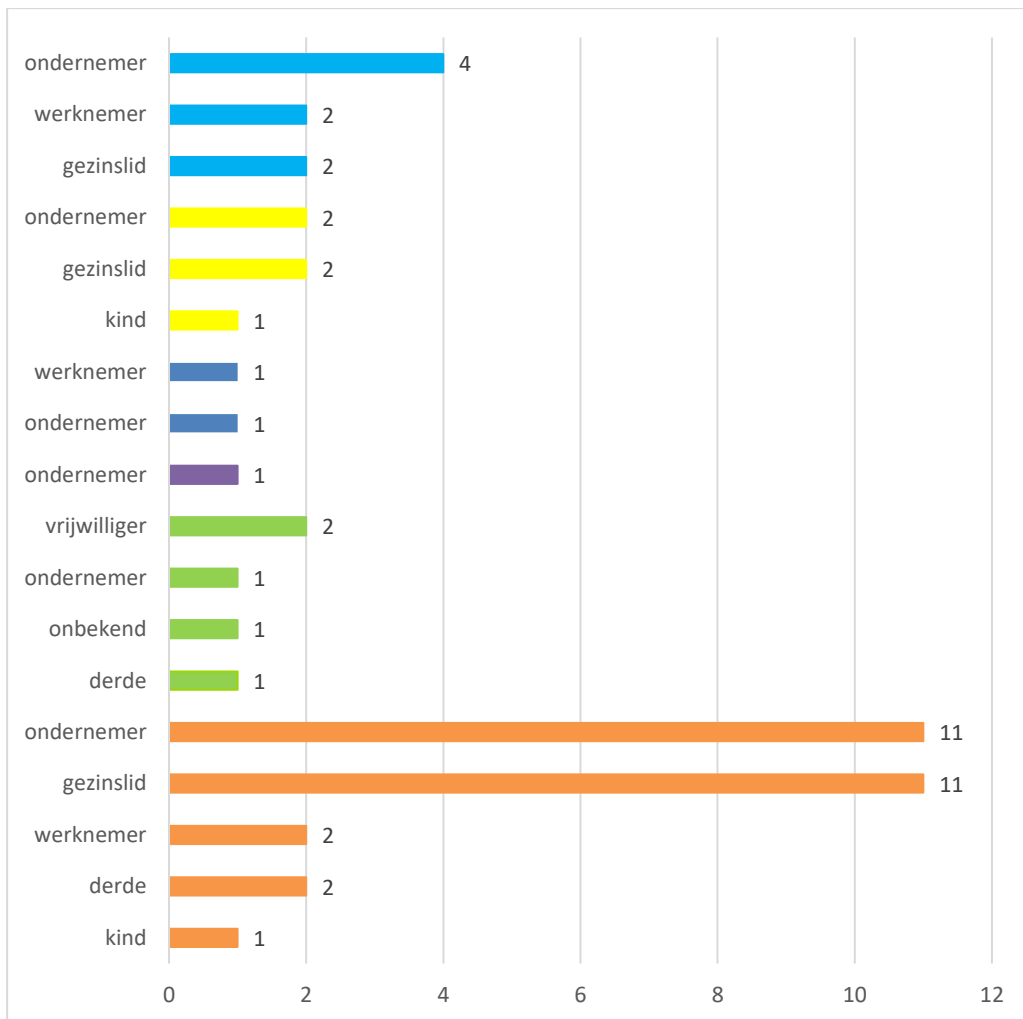
- In de periode 2013-2021 waren er 48 dodelijke ongevallen in de sector dierhouderij.
 - De meeste dodelijk ongevallen vonden plaats met machines en dieren. Van de 48 ongevallen vonden er 27 plaats binnen de sector melkvee en graasdieren
 - In 20 gevallen betrof het de ondernemer zelf, in 15 gevallen een gezinslid en in 5 gevallen een werknemer
 - In 10 gevallen betrof het een ongeval met een kind onder de 15 jaar.
- In de periode 2016-2021 zijn er 26 ongevallen onderzocht in de sector dierhouderij.
 - De meeste ongevallen vinden plaats met dieren, in totaal 13 keer
 - In het merendeel van de gevallen was er sprake van meer dan één oorzaak, een combinatie van techniek, organisatie en gedrag.
- Het totale verzuimpercentage binnen de dierhouderij is 4,1% in 2021. Dit percentage is sinds 2018 toegenomen maar ligt onder het gemiddelde in de sector agrarisch en groen en Nederland van 4,5%. Hierbij merken we wel op dat dit is gebaseerd op de bij Stigas/Sazas aangesloten bedrijven. Bedrijven die niet of elders verzekerd zijn, zijn hierin niet meegenomen.
- Het aantal nieuwe verzuimgevallen door een bedrijfsongeval per jaar als percentage van het gemiddeld aantal medewerkers per jaar in de periode 2012-2020 schommelt rond de 0,5%. Dit percentage ligt iets boven het gemiddelde in de gehele sector agrarisch en groen van 0,4%.

Dodelijke ongevallen

Stigas registreert het aantal dodelijke ongevallen op brancheniveau. Daarbij wordt ook gekeken naar de oorzaak, de bron en het gevolg. In de periode 2013-2021 hebben er 48 ongevallen met dodelijke afloop in de branche plaatsgevonden, dat is gemiddeld 5 ongevallen per jaar. In de totale agrarische en groene sector ligt het gemiddelde op 12 dodelijke ongevallen per jaar (afgelopen 10 jaar), in totaal 121.



In 20 gevallen betrof het de ondernemer zelf, in 15 gevallen een gezinslid (waarvan 7 keer een kind onder de 15), in 5 gevallen een werknemer, in 3 gevallen een derde (waarvan 1 kind onder de 15), in 2 gevallen een vrijwilliger, in 2 gevallen een kind (onbekend of het een derde/gezinslid was) en in 1 geval was het onbekend. In totaal gaat het om 10 slachtoffers onder de 15 jaar en 9 slachtoffers van 65 jaar of ouder. Hieronder zijn de slachtoffers uitgesplitst naar sector.



blauw=varkenshouderij, geel=rundvee, donkerblauw=pluimvee, paars=pelsdieren, groen=paarden, oranje = melkvee/graasdieren

De top 5 bestaat in volgorde van frequentie uit:

1. Rijdende machines: 40%
2. Dieren: 25%
3. Niet rijdende machines: 17%
4. Mestgassen: 15%
5. Vallende voorwerpen: 4%

Oorzaak	Aantal	Percentage
Melkvee en graasdieren	27	56%
Varkenshouderij	8	17%
Paardenhouderij	5	10%
Rundveehouderij	5	10%
Pluimveehouderij	2	4%
Pelsdieren	1	2%
Totaal	48	100%

In onderstaande tabel staan de ongevallen per jaar nader uitgesplitst naar type, sector, bron en gevolg.

Jaar	Aantal	Type	Sector	Bron	Gevolg
2013	5				
	3	rijdende machine	melkvee	giertank	overreden worden
			melkvee	kraan	wegschietend voorwerp
			pluimvee	verreiker	pletten/knellen
	1	machine	melkvee	melkcarrousel	pletten/knellen
	1	mestgassen	melkvee	mestsilo	verstikking
2014	4				
	2	rijdende machine	melkvee	hooischudder	pletten/knellen
				trekker	verdrinking
	2	dieren	melkvee	stier	pletten knellen
			rundvee	stier	pletten/knellen
2015	7				
	5	rijdende machine	varkens	shovel	pletten/knellen
				trekker	overreden worden
			melkvee	shovel	overreden worden
				shovel	
				aftakas	gegrepen door machine
2016	6				
	3	rijdende machine	melkvee	trekker	overreden worden
	1	machine	pelsdieren	transportband	pletten/knellen
	1	mestgassen	varkens	leiding	verstikking
	1	dieren	paarden	paard	vallen
2017	4				
	3	rijdende machine	melkvee	verreiker	pletten/knellen
				heftruck	
			paarden	heftruck	
	1	dieren	rundvee	stier	pletten/knellen
2018	6				
	3	dieren	melkvee	stier	pletten/knellen
				stier	
			paarden	paard	pletten/knellen
	2	machine	melkvee	voermachine	pletten/knellen
			varkens		
	1	mestgassen	melkvee	mestkelder	verstikking
2019	2				
	1	rijdende machine	melkvee	grashakselaar	pletten/knellen
	1	vallend voorwerp	melkvee	silo	pletten/knellen
2020	7				

Jaar	Aantal	Type	Sector	Bron	Gevolg
	3	mestgassen	rundvee	mestkelder	Verstikking
			varkens	mestkelder	Verstikking
				mestkelder	verstikking
	2	machine	melkvee	melkmachine	pletten/knellen
				silos	pletten/knellen
	1	rijdende machine	melkvee	onbekend	overreden worden
	1	dieren	paarden	paard	pletten/knellen
2021	7				
	2	Dieren	paarden rundvee	paard stier	vallen pletten/knellen
	2	Machine	pluimvee varkens	sorteermachine voermachine	pletten/knellen
	1	Mestgassen	varkens	mestsilo	verstikking
	1	Rijdende machine	rundvee	shovel	overreden worden
	1	Vallend voorwerp	melkvee	hooibaal	letten/knellen
Totaal	48				

Informatie uit ongevalsonderzoeken

Als er een (ernstig) ongeval heeft plaatsgevonden bij een bedrijf, kan Stigas helpen de oorzaken en de gewenste maatregelen op een rij te zetten. Voor de periode 2016 t/m 2021 heeft Stigas deze ongevallen in een database gezet. Hieronder geven we een overzicht van de ongevallen in de sector dierhouderij met daarbij ook de oorzaak en de achterliggende oorzaken weergegeven. Dit geeft een breder beeld van de type ongevallen in de sector. In totaal ging het om 26 onderzochte ongevallen.

Oorzaak	Aantal	Percentage
Dieren	13	50%
Machine/arbeidsmiddel	5	19%
Vallen	4	15%
Gevaarlijke stof	1	4%
Mestgassen	1	4%
Rijdende machine	1	4%
Vallend voorwerp	1	4%
Totaal	26	100%

Sector	Aantal	Oorzaak	Bron	Gevolg
Melkvee en graasdieren	14			
	6	Dieren	Koe (5x) Stier (1x)	Beknelling/fysiek contact
	5	Vallen	Laadklep vrachtwagen Gladde vloer Zichtplaten Ladder	

Sector	Aantal	Oorzaak	Bron	Gevolg
			Dak van schuur	
	3	Machine	Draaihek transportwagen	Stoten
			Melkmachine	Wegschietend voorwerp
			Minishovel	Beknelling
Paardenhouderij	4			
	4	Dier	Paard	Beknelling
				Contact met dier
				Trap/schop
				Vallen van hoogte
Pluimvee	2			
	2	Machine	Mestband	Beknelling
			Elevator eieren	Contact met bewegende delen
Varkenshouderij	6			
	2	Dier	Beer	Contact met dier
				Beknelling tussen dier en hek
	1	Gevaarlijke stof	Schoeiselbak	Contact met stof
	1	Mestgassen	Mestput	Bedwelming
	1	Vallend voorwerp	Brijvoer	Snijden
	1	Machine/ arbeidsmiddel	Lier van kadaverkar	Wegschietend voorwerp

Ook wordt naar de achterliggende oorzaken van de ongevallen gekeken:

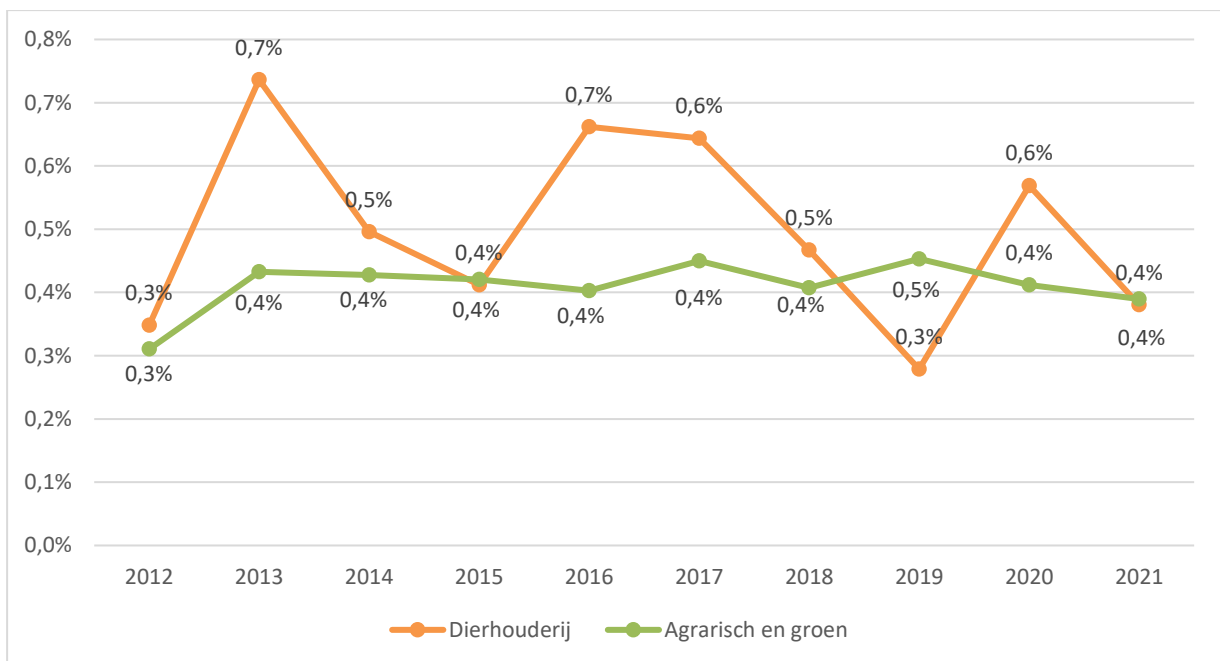
- Techniek: o.a. kenmerken van machines, apparatuur en werkomgeving.
- Organisatie: o.a. verzorgen van voorlichting, instructie, het houden van toezicht op afspraken, planning
- Gedrag: o.a. meewerken aan een veilige werkomgeving en afspraken nakomen, maar ook routines en vergissingen op het moment van het ongeval.

In de onderstaande tabel staat aangegeven wat de oorzaken waren. Uit het overzicht kan opgemaakt worden dat het bij het merendeel van de gevallen gaat om een combinatie van oorzaken. In veel gevallen had een aanpassing in de techniek of bijvoorbeeld het gebruik van ander materieel of machine in combinatie met de organisatie van het werk (denk aan instructies, werkafspraken, voorlichting, toezicht) het ongeval kunnen voorkomen. In slechts enkele gevallen speelden alleen gedrag en organisatie een rol.

Oorzaak	Aantal	Percentage
Organisatie/gedrag	8	31%
Techniek/organisatie/gedrag	7	27%
Techniek	3	12%
Techniek/organisatie	3	12%
Organisatie	2	8%
Techniek/gedrag	2	8%
Gedrag	1	4%
Totaal	26	100%

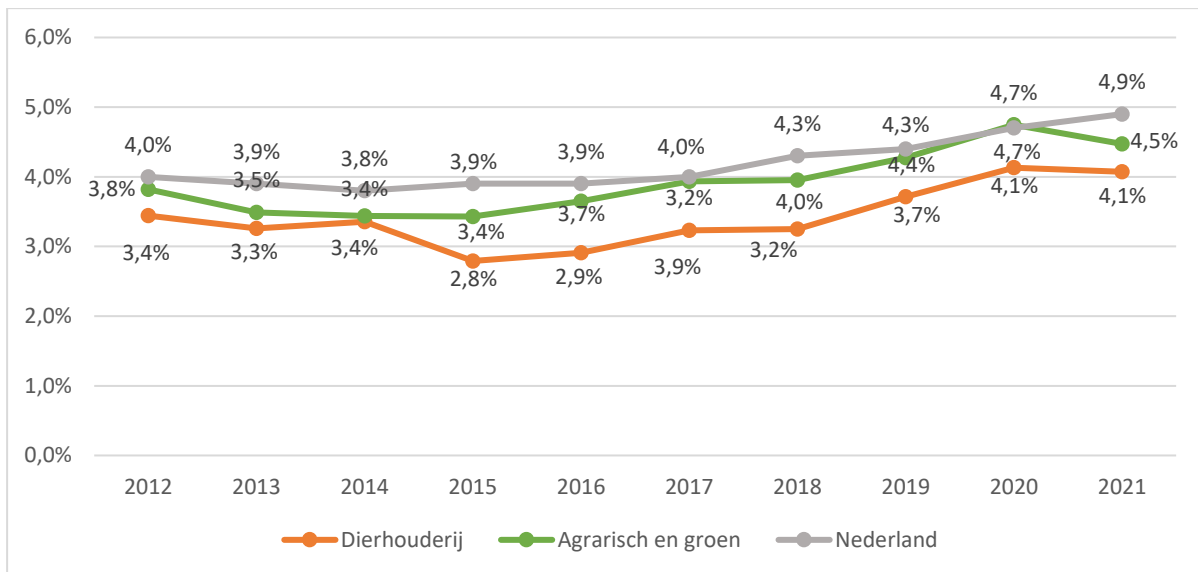
Ongevallen met verzuim

Voor bedrijven die voor het ziekteverzuim verzekerd zijn bij Sazas wordt het aantal ongevallen met verzuim bijgehouden door de bedrijfsarts. In onderstaande grafiek staat wat de kans op een ongeval met langdurig verzuim is.



Aantal nieuwe verzuimgevallen door een bedrijfsongeval per jaar als percentage van het gemiddeld aantal medewerkers per jaar 2012-2021 (Bron: Sazas verzuimregistratie)

Gevolgen van het ongeval zijn met name fracturen en letsels aan verschillende delen van het lichaam. Verder zien we dat in 2021 het verzuimpercentage door een ongeval 0,3% is. Dat is 7,4% van het totale verzuimpercentage van 4,1% in 2021. In onderstaande grafiek is het verzuimpercentage binnen de dierhouderij afgezet tegen het verzuimpercentage in de totale sector agrarisch en groen en Nederland.



Totaal verzuimpercentage per jaar vergeleken met de sector agrarisch en groen en Nederland 2012-2021 (Bron: Sazas verzuimregistratie)

Zelf ongevallen registreren?

Zelf (bijna) ongevallen registreren kan o.a. met de RIE van Stigas. Stigas heeft als onderdeel van de RIE een **ongevallenregistratie** ontwikkeld. Hiermee kun je ongevallen, maar ook bijna ongevallen, systematisch registreren, onderzoeken en maatregelen formuleren. Zo voldoe je meteen aan de eisen vanuit de Arboret. De Arboret verplicht bedrijven een lijst bij te houden van de gemelde arbeidsongevallen en van arbeidsongevallen die hebben geleid tot verzuim vanaf drie dagen als onderdeel van de RIE (Arboret Artikel 9).

Toelichting bronnen:

- Registratie dodelijke ongevallen Stigas: het betreffen alle dodelijke ongevallen tijdens het werk van werkgevers/ondernemers, werknemers, gezinsleden, vrijwilligers, erfbezoekers en omstanders in de agrarische en groene sector. Vanaf 2013 wordt de sector geregistreerd.
- Verzuim: het betreft het verzuim van de bij Sazas aangesloten bedrijven, verzuim vanuit bedrijven die eigen risicodragers zijn of elders verzekerd zijn is niet meegenomen. De bedrijfsarts ziet de werknemer rond de vijfde week verzuim, dan vindt de registratie plaats. Ongevallen met kort verzuim worden dus niet meegenomen.
- Ongevalsonderzoeken: de adviseurs van Stigas onderzoeken ongevallen naar aanleiding van verzuim of op verzoek van bedrijven.

Meer lezen en overige bronnen:

- Stigas: www.stigas.nl / www.veiligop1.nl (voor actueel aantal dodelijke ongevallen)
- Voorkom ongevallen met runderen: <https://www.stigas.nl/artikel/omgang-met-koeien-en-stieren-oorzaak-van-veel-ongevallen-en-incidenten/>
- Voorkom ongevallen met silo's: <https://www.veiligop1.nl/checklist-veilig-silo/>
- RIVM: <https://lerenvoorveiligheid.nl/leren-van-ongevallen>
- TNO/CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/04/minder-arbeidsongevallen-met-vier-of-meer-dagen-verzuim>
- Nederlandse Arbeidsinspectie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/arbeidsomstandigheden/documenten/rapporten/2022/09/02/bijlage-monitor-arbeidsongevallen-2021>